

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل: کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مفروض مذاکرات مجلس - اخبار مجلس - اشخاص - آگهیهای رسمی و قانونی

شماره ۲۸۳۳

۴ شنبه ۲۸ مهر ماه ۱۳۳۴

سال دهم

شماره مسلسل ۵۴

دوره هجدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۵۴

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز چهارشنبه

۲۱ مهر ماه ۱۳۳۴

فهرست مطالب:

- ۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل
- ۲- بیانات قبل از دستور آقایان: حائری زاده - پناهی و وشوشتری
- ۳- بقیه مذاکره در گزارش کمیسیون خاص راجع به قرارداد فروش نفت
- ۴- پیشنهاد جلسات متوالی مجلس تعیین موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس دو ساعت و ده دقیقه پیش از ظهر برپاست آقای رضا حکمت تشکیل کردید

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

رئیس - صورت غائبین جلسه پیش قبلا قرائت میشود

(بشرح زیر قرائت گردید)

غائبین با اجازه - آقایان: حشمتی دکتر سید امامی - بیاتما کو - شفیعی - جلیلووند - صراف زاده - احمد صفائی - معین زاده - محمود افشار - اکبر - کریمی

غائبین بی اجازه - آقایان: کزبوردی سالار بهزادی - نقابت

دیپلماتگان و زورده متفکران با اجازه آقایان: برومند - ۴ دقیقه - سلطانی یک

اعضای - عبدالرحمن فرامرزی یک ساعت و بیست و پنج دقیقه - صدرزاده یک ساعت و نیم - بزرگ نیا - ۳ ساعت - فراگوزلو ۱ ساعت

رئیس - صورت مجلس دیشب البته حاضر نیست در جلسه بعد بین آقایان توزیع میشود

۲- بیانات قبل از دستور آقایان: حائری زاده پناهی و وشوشتری

رئیس - سه نفر از آقایان که در جلسه قبل تقاضای نطق قبل از دستور کرده بودند (چند نفر از نمایندگان - دستور) چون آن روز نوبتشان معوق مانده بود امروز موکول شد و وقتشان را هم آقای حائری زاده داده اند. آقای حائری زاده بفرماید

حائری زاده - بواسطه کمالات و خستگی اعصاب و ضعف مزاج میل نداشتم قبولا عضویت مجلس را نودده باشم که باید وارد مبارزه جانی ملک شده زیرا قوه و بینش جمع آوری ادله و مدلل داشتن مورد

بعضی را نداشتم و معضوضیاسی از مراجعت سفر استلاجی با جناب نخست وزیر مندا کرده کردم که آیا در مجلس راجع بموضوع نفت گرفتار کشمکشهای سیاسی خواهیم بود یا اینکه در حدود قانون ملی شدن نفت (فقات آبادی - ملی شدن صنایع نفت بفرمایید) شرکت ملی نفت معاملاتی با خارج دارد و عمل شرکت نفت مناقاتی با ملی شدن نفت ندارد و محتاج نیست در مجلس مشغول مطالعه یا بحث و انتقاد شوم ایشان اطمینان دادند که ابداً از حدود قانون ملی شدن نفت عمل نخواهند شد و اگر شرکت ملی نفت در مدت دو سال و نیم حکومت سابق موفق نشده است بیشتر از چند کشتی نفت بفرود شده ماسمی خواهیم کرد بیشتر از سابق و با تعقیف کمتر بفرود شوم و ابداً آن دروه سابق کویابی نفت جنوب در بین نیست لافان قانع شدم با اینکه در انتخابات بجای شریکت نکرده بودم از باب احتیاط خدمت در مجلس را بر خدمت در دادگستری رجحان دادم و از نزدیک ناظر عمل بودم ولی ضعف مزاج و خستگی اعصاب بمن اجازه دخالت در کارها را کمتر میداد فعلا چون موضوع نفت و صحبت فراموشی و پرداخت خسارت در مجلس مطرح شده بنام یک نفر ایرانی که اجازه دارد از این گرسی خطاب استفاده کند مجبورم برای دفاع از حقوق تساهلی آئینه مطالب و اطلاعاتی را که دارم بعرض برسانم و بعد کنم کیهانی سابق نفت که بهام همده آن متعلق بدولت انگلستان است بازمینه سازی و ساختن صحنه های تأثیر مانند در ملک ایران حقوق حقه مارا تضییع کرده و ثروت ملی مارا بشارت برده و بادستگاه دروغ پردازی وهو و جنجال که بدست مزدوران خود در داخل و خارج ایران ایجاد کرده ملت ایران را منعمی و خود را مغلولوم معرفی کرده و مطالبه غرامات میداند

آقایان محترم! انگلستان این نمل وارونه زدن کرده سیاسی اوست و در تمام دنیا در سایه تقلب و تزویر پیشرفت کرده و مزدورهای - ستقیم و غیر مستقیم برای موفقیت خود دارد. آقایان تعقیب کنید انگلستان حتی در آمریکا جرایم درجه اول را تحت نفوذ مادی خود قرار داده که آنچه موافق سیاست روز او باشد با زبان آمریکائی تبلیغ کند انگلستان میدان ملل شرقی خواسته ایرانی ها از حق در صفوف مخالف خود اشخاص را ذخیره دارد که بنام مخالفت معری نقشه وحامی متافع او باشند.

آقایان همیشه در تمام جرایم جهان از اختلاف روس و انگلیس بحث میشد و در حال سیاست جهان اختلاف سیاست روس و انگلیس را از مسائل بدیهی میدانند ولی در عمل دیدیم جنک اول و دوم جهانی روس و انگلیس در یک صف مدافع حقوق یکدیگر بودند البته موقع تقسیم غنائم بین دو برادر هم ممکن است نزاع لفظی بشود ولی هر وقت پای خارجی وارد شد با یکدیگر در برادر متفق میشوند.

آقایان محترم! بتاریخ گذشته خود مراجعه فرمائید در ایران بصورت جنک مذهبی یا مسلکی دست انگلستان وسیله برادر کشی را چقدر فراهم کرده البته برای چپاول ایران بین روس و انگلیس اختلاف بود و منطفه نفوذ برای خود تمیز میگرداند ولی هر دو در خرابی دستنگ حکومت ایران و تخریب اساس ملیت و قومیت ماها با یکدیگر متفق بوده و هستند همیشه انگلستان ایران را از روسیه ترسانیده و برای چپاول ایران تهیه مقدمات نموده دو هفته جنک بین ایران روس واقع شد اگر تاریخ را مطالعه فرمائید یکی بدست دولت و دیگری بدست هلای دین

بهر صورت که میل داشت میساخت در همان موقع ایرانیها پیش رو کینه اورایل گرفتند همین که جنگ دوم جهانی بروز کرد این بخش را بنام ناپل بهشتان انگلستان ابراز داشتند .

ایرانیها اگر از حکومت خود ناراضی باشند برای تخریب آن دستکام در سرو هان فرو گویار نخواهند کرد همین تشکیلاتی که این چند روز به نام کمیونیت مورد تعقیب قرار گرفته مناسبتان دارم که صدی دویست از افراد آنها ایرانی و مسلمان بود و ممکن نیست که بزیرا که کمونیسم برودنوی از اوضاع ناراضی و نمی توانست دخالتهای اینی و فشار های انگلستان را ندیده گرفته و تسلیم شوند .

البته از این احصاسات ضد انگلیسی سایرین بنفع خود استفاده کرده موجبات خرابی ملت ایران را فراهم میسازند در صف این اشخاصیکه بنام شبکه کمیونیت دستگیر شده اند اشخاصی سرمایه دار که دارای مقامات از جنبه ملی در ایران بوده دیده میشوند حتی یکنفر که انتحار کرده بود کامل کلام الله مجید بود و ممکن نیست که در مقام بیانات اسلام معتقد باشند و علاقه آب و خاک در این دولت داشته باشند رویه حکومت دیکتاتوری کمیونیتی را ببینند نه بلکه لاجب علی بل بخش ما و به مشول تخریب بشوند .

من اطمینان دارم که اگر دولت امپراطوری انگلستان از مظالم ۱۵۰ ساله خود در ایران همین شکل که لنین از مظالم ۱۵۰ ساله تزار هادر ایران چشم پوشید آنها هم در مقام جلب قلوب ایرانی ها بر آید دوستی واقعی و برادری بین ایرانیها و سایر ممالک غربی برقرار خواهد شد گرفتار تشکیلات تخریبی کمیونیتها نخواهیم شد .

آقایان محترم در اینبنده که موضوع نفت مطرح است و من گرفتار کسالت بوده و از شرکت در امور مجلس معذور بودم مراسلات زیاد را جمیع به نفت بن رسیده که اظهار عدم رضایت از این گرفتار داشتم ولی مع التأسف نیک نقشه منتهی کرده اند حل قضیه را نشان ندهد تا بحال بن نرسیده . من در زندگانی سیاسی خود عقیده ببنفنی باقی ندارم و معتقد باین سیاست مثبتی اتخاذ کرد و نمی توان منابع ثروت طبیعی خود را غافل و باطل گذارد و منتظر امانه از دیگران شد و نیروی معنوی ما صرف تخریب یکنفر شود لذا طرق لیل را برای حل قضیه نفت پیشنهاد میکنم

اول - مسکوت گذاردن دعوای ایران و انگلستان در موضوع نفت مانند سایر دعوای مسکوتها از قبیل بحرین و غیره و اقدام در فروش نفت سایر قسمتهائی که بعدا در خاک ایران فراوان است و مورد دعوای انگلستان نیست و مقدار کثیری از آنها در حامل دریای عمان نزدیک جاهها و غیره

میباشد با شرکت های غیر انگلیسی وارد مذاکره شویم و شبیه قرارداد اخیر ترکیه و آرامکو که بین حجاز و امریکائی ها منعقد شد قراردادی برای فروش نفت منته سازیم ولی وزیر دارائی ترکیه امتیاز داده است) این عملی که شما کرده اید میباید استمرار امتیاز بگذارید مازامسلوب الاختیار کرده اند استمرار چیز دیگری گذاشته اند بگذارد (وزیر دارائی - اینهم نظری است)

دوم طبق فصل هفتم قرارداد داری اختلاف ایران و انگلستان در موضوع ملی شدن نفت و غرامتی که طرفین بر یکدیگر ادعا دارند منقض و فسخ شود پس از قطع و فصل دعوی بهره برداری از نفت بشود .

سوم - از طلا گشتن بشیمانیم مازامس کتید عقبیده من ملت ایران راضی است که چشم از منافع احتمالی قرارداد داری بپنج و گس گشایان و قرارداد ۱۹۳۳ پهلوی پوشیده و همان قرارداد ۱۹۰۱ داری که با توافق یکدیگر نوشته شده است مورد عمل و اجرا قرار گیرد و ایرانی که بخواهد و چند سال سنگینی و رنج و تیسر تحمل کرده تا سال ۱۹۶۱ بقیه این فشار را تحمل کند و از دست مظالم انگلستان نجات بخورد جهان نگرانیم.

البته دنیای امروز در سایه تعاون و همکاری ممکن است با صلح و صفا پایدار بماند ولی حاضر نیستیم انگلستان به حقوق ملل شرق را در قرون اخیره پایمال کرده داشته منابع ثروت ما را احتکار کنند و ملت ایران را در سایه فقر و بدبختی تحت فشار قراردادها و نقش کهنه و هم مظالم معرفی بشت یرده با مسکو و یکن همکاری داداروما ایرانیها در این مدتی که با انگلستان روابط داشته ایم گرفتار امتحان کرده ایم که جنگ بین ما و روسیه را تقویت و تحریک انگلستان ایجاد کرده و خود بعنوان صلح و اردو صحنه شده و همچنین اختلاف بین ما و عثمانی را ایجاد کرده و درین فراموش کنیم که بدو سال قبل در همین حیاط مجلس یکنفر بر سرور استاد دانشگاه بیروت امریکائی راجع به نفت با من صحبت میکرد و میگفت شما که نقش عهد میکنید و قراردادی را که با انگلستان دارید بدون رضای طرف ملفی میسازید چگونه ممکن است با شما کسی قرار داد منعقد کند من جواب دادم که ما قرارداد مرضی الطرفین منعقد نکرده بودیم که در مقام انانی آن بر آنیم بلکه قرار دادی که در نظر ایرانی قانونی نباشد میشد قرارداد داری بود که از آن ناراضی بودیم ولی با دست انگلستان ملفی شد و قرارداد ۱۹۳۳ که حقوق بسیاری از ایران را در تنصیب کرد بجای آن تحویل شد و همین شکل که ملت

امریکا برای استقلال و آزادی علیه انگلستان قیام کرد ملت ایران هم برای آزادی و نجات از تیرنگهای سیاسی انگلستان قیام کرده و قرارداد ۱۹۰۱ داری را انگلستان بپاس اوری وزیر دارائی و اگر انگلستان عمو نیتی ندارد با ما تفرات را که در این چند سال در دست انگلستان نجات یابد زیرا که ما بنام صلح تحمل کرده تا در سال ۱۹۶۱ بکلی ایران از دست انگلستان نجات یابد زیرا که ما بنام صلح تحمل مظالم انگلستان را کرده ایم و سال ۱۹۶۱ اگر بایه عمل ما و امتیازات قرار داد داری باشد تمام تأسیسات کیمانی نفت ایران و انگلیس در تمام جهان ملک ملت ایران خواهد شد و بنفع ماست که این چند سال دیگر را تحمل ظلم کرده و نهانه بدست انگلستان که ملت ایران را در دنیا نقش کهنه عهد معرفی کند و خودش را با تمام مظالمی که در شرح داشته و سیاست تخریبی که در ایران اعمال کرده مظلوم قلمداد کند ندهیم .

ما معتقدیم که امروز ملت جهان مانند یک خانواده یابد با یکدیگر با صلح و صفا زندگی کنند و این زندگانی در سایه حکومت آزاد نه دیکتاتوری یابد ادامه یابد ما هرگز عقیده نداریم که نفت خود را احتکار کرده تحت اختیار صاحبان حریف و صنایع جهان نگذاریم.

البته دنیای امروز در سایه تعاون و همکاری ممکن است با صلح و صفا پایدار بماند ولی حاضر نیستیم انگلستان به حقوق ملل شرق را در قرون اخیره پایمال کرده داشته منابع ثروت ما را احتکار کنند و ملت ایران را در سایه فقر و بدبختی تحت فشار قراردادها و نقش کهنه و هم مظالم معرفی بشت یرده با مسکو و یکن همکاری داداروما ایرانیها در این مدتی که با انگلستان روابط داشته ایم گرفتار امتحان کرده ایم که جنگ بین ما و روسیه را تقویت و تحریک انگلستان ایجاد کرده و خود بعنوان صلح و اردو صحنه شده و همچنین اختلاف بین ما و عثمانی را ایجاد کرده و درین فراموش کنیم که بدو سال قبل در همین حیاط مجلس یکنفر بر سرور استاد دانشگاه بیروت امریکائی راجع به نفت با من صحبت میکرد و میگفت شما که نقش عهد میکنید و قراردادی را که با انگلستان دارید بدون رضای طرف ملفی میسازید چگونه ممکن است با شما کسی قرار داد منعقد کند من جواب دادم که ما قرارداد مرضی الطرفین منعقد نکرده بودیم که در مقام انانی آن بر آنیم بلکه قرار دادی که در نظر ایرانی قانونی نباشد میشد قرارداد داری بود که از آن ناراضی بودیم ولی با دست انگلستان ملفی شد و قرارداد ۱۹۳۳ که حقوق بسیاری از ایران را در تنصیب کرد بجای آن تحویل شد و همین شکل که ملت

میدانید که در مقابل اراده امپراطوری ما و راه جاسوق چون و چرا داشته باشد من بعکس شما آنچه از ناحیه انگلستان پیشنهاد شود با دیده سوء ظن نگاه میکنم و از تجربیات گذشته توجه باین جمله دارم (اگر نماز و روز میفرمایند نفس مکار است فکری بایست) و انگلستان را بس از چند دوم مقیر میدانم ولی ضرر انگلستان از چند پشه مالارای است اگر تهیه کرد دودت استعمال کنیم از شر پشه مالارایا راحت می شویم چرا شر بگوئیم که در قافیه آن در بمانیم؟

من اطمینان دارم که دولت میل داشته و دارد که حداکثر استفاده از نفت ایران بشود ولی اختلاف سابقه در طریقه استفاده است.

آقایان برای حیات و سعادت یک ملت و نسلهای آینده میلیونها ایره طرف توجه نیست و اطمینان دارم که این چند میلیون ایره نه انگلستان را مثل قبل از جنگ قوی میسازد نه ملت ایران و نسلهای آینده از دادن آن بدبخت تر از امروز میشوند دعوی سر این موضوع است که انگلستان با دستنگاه تبلیغات و صحنه سازی ایران نقش کهنه عهد معرفی کرده و میل دارند از خود ماسند تحصیل کنند در صورتیکه انگلستان از زور و پول با حسن نیت نبوده و با دادن رشوه بوسله کانیجی بصدرا معظم وقت و وزیر خارجه و دیگران تحصیل امتیاز نفت داری را نموده حتی بعنوان یک تجاری که مانع از عملیات کیمانی بوده صدی سه سهام داد .

سهامی که بعنوان رشوه با حق السکوت داده بود تا زمان قبل از کودتای دست وراثت آنها بود و بعد با دخالت در سیاست ایران و آشوب کردن مملکت و غیره همان قرارداد را لغو کرد و قرارداد بد تر بست و این قرارداد از جهت شرایط به مراتب از قرار داد های سابق بد تر است .

آقایان هیچ ملت و مملکتی ولیکن هیچ فرد با حیثیت و شرفی حق حاکمیت خود را با پول نمیفروشد .

اگر جناب دکتر مصدق یا دکتر امینی حاضر برای محکومیت ملت ایران بعنوان پرداخت غرامت شوند و جناب درخشش نیز راجع بعمل پرداخت غرامت تأیید کنند من قانع نمی شوم بلکه میگویم انگلستان باید غرامت بدهد نه ایران زیرا که انگلستان با هزار تیرنگ وارد ایران شده با سرمایه مادی قابل و سرمایه بزرگ قلب و تزویر مارا در فشار قراردادها و امروز مارا از کمیونیتی ترساند که هست و نیست خود را بدون این که عیارات این قرارداد را بفهمیم تسلیم او کنیم .

آقایان کمیونیت ما این انگلیسها

هستند صدی هشتاد این تشکیلات مخالف مصالح ایران در سایه کم انگلستان بوده و هست انگلستان همیشه دوسر مبار کرده هر طرف برد اوشرک است فلان پول و نیرو از امریک میگیرد در موقع جنگ خنجر از پشت بامر امریکا بدهند .

در خانه این قانونی را که می بینم این همه در اطرافش بحث هست میخوانم ما میخواستیم قرارداد را لغو کنیم طرف هم دادیم ولی مجلس ایران لغو نکرد قرارداد را بدبختانه با شیفته نامه که کتیم که هست و اینجای مجلس شورای ملی از گزارش کاز طرف کمیسیون مجلس داده شده آن تصمیم مجلس هست میخوانم عبارتش را «مجلس شورای ملی با تأیید تصویب گزارش کمیسیون نفت دایر بر اینکه لایحه ساعه کس کافی برای استیفای حقوق ایران نیست و بنظر اجرائی قانون مهرامه ۱۳۲۶ بان کمیسیون مأموریت میدهد که باتوجه پیشنهادات آقایان نمایندگان در ظرف دو ماه گزارشی مینویسند و در این خصوص دولت تهیه و برای تصویب به مجلس شورای ملی تقدیم نماید .» مجلس آن پیشنهاد کس گشایان را رد کرده و یک کمیسیون مأموریت داد که شما نظریه بدهید نظریه ای که داده شده این است .

(مجلس شورای ملی تصمیم مورخ ۱۷ آبان سنه ۱۳۲۹ کمیسیون مخصوص نفت را تأیید و با تأیید موقت میسازد) میخوانم مقدمه ای را بخوانم که روشن بشود (نظر باینکه ضمن پیشنهادات واصله یک کمیسیون نفت پیشنهاد ملی شدن صنعت نفت در سراسر کشور مورد توجه و قبول کمیسیون قرار گرفته است و از آنجائی که وقت کافی برای مطالعه در اجرای این اصل باقی نیست کمیسیون مخصوص نفت از مجلس تقاضای تمدید میسازد) اینجای مجلس موقت کرده تصمیم گرفته که نظر کمیسیون را تأیید کند پس می شنود کمیسیون گزارش داد و مجلس هم تأیید کرده لغو قرارداد های سابق را جناب دکتر مصدق وقتی که مأمور تشکیل کابینه شد آمدند قانونی که مأموریت نمیرای خلع بد ما اگر یک ده روز موعده ای داشته باشیم که چند تا باغ داشته باشد یک باغ را مصلحت بدانیم که برای خودمان تقصیر بدیم دلیل این نیست که اجازه فسخ شده اجازه بقوت خود باقیست باید رسیدگی کنیم بدین مبنی که با باین عاید کیمانی میشه ما این را موضوع کینه بقیه دستگامی که کیمانی درد نداد داشته است طبق قرارداد داری بخواه شصت و شصت پیش ما میرسد این همان قرار داد داری است که بکلی مسکوت مانده موقعی که جناب مصدق السلطنه آمده بودند و در مجلس متحصن شده بودند در زمان راست و زرا ایشان ، من همان موقع این قضیه را عنوان کردم و ایشان هم تأیید

کردند ولی میدانم چطور شد که نه در آمریکا و نه در اروپا راجع باین موضوع یک کلمه فرمایشی نفرمودند و خدمت جناب آقای دکتر امینی هم یکروز رسیدم عرض کردم گفتند مصدق نگفته ، کتم اگر مصدق کاربندی کرده شما چرا (شوشتری - موضوع عدم انفع پیش میاید)

رئیس - آقای شوشتری بی الا لائین که بناید در مجلس صحبت کرد .

حاضر ۱۵۰ این موضوع عدم انفعی که آنها مطرح کردند ما باینده مطالبه میگردیم باید با آنها می گفتیم مایک مدت ضعیفی هستیم شما مارا محاسرا در اقتصادی کرده اید چندان ما را بدبخت کردید ، این مال این دوسه سال ملی شدنت که شامهم شناختید پس بقیه حقوقی را که در ظرف ۵۰ سال شما از سرمایه این جا در دنیا کاسبی کرده اید و ما هم سهیم بشیم با ما بدهید باقی کجا رفته این کیمانی ۳۳ میلیون ایره در بیلان خودش میگویند سرمایه داشته است ، اول ۲ میلیون داشته است در هر سال دو مقابل سرمایه اش عایدات برداشته بایست انگلیس مالیات داده با ذخیره کرده با یاسا حیان سهام داده سهامش هم حلالدر بازار دینار ایرانی ۱۷ ایره فروخته فروش میشود ، این آدم چه ضرری کرده است ، من در روزنامه میبینم که نوشته شده است ۶۰۰ میلیون دلار شرکای غیر انگلیسی نباشد با بونه بند برای سر قفلی من تقهیدم موضوع دوسر دود روزی که میشدند بجالا موضوع ما و انگلستان است با کشر کتی اول ۲ میلیون سرمایه داشته حالا می گوید ۳۲ میلیون ایره دارو باین بازار با بول میبدهند در باره ۱۷ میلیون طلبی که خودش تصدیق داشته میگوید مالیده ۲۵۰ میلیون ایره دیگر هم بن بدهد با شیبائی که من خریدم فرض را ندادم ۶۷ میلیون شا اسقاط استهلاکی ماشین های کنار دربار در ظرف ده سال بیزاری این در حدود ۱۴۴ میلیون میشود که بطور رسمی نوی این قرارداد داده میشود در روزنامه میبینم شصت میلیون دلار هم آنها سر قفلی میگیرند این طرز معامله مال ضعف ماست ولی من بشما عرض میکنم ضعیف نیستیم در حال ضعیف هستند والا موقعیت ایران موقعیتی است که اگر مقاومت کنیم مجبور نمیشویم مارا بدهند . دولت امریکا عاشق چشم ایردی نیست از روزی که جناب آقای سیهب آمده چقدر پول کومک مجانی کرده اند (نورالین امامی عاشق چشم پرووی جناب سیهبند) معلوم می شود دولت ایران موقعیتی دارد که ظرف چه نسیاست ما باینهم آنچه را که بدیکه میساختند کسوتیم که این قابل تیربیر نیست قبول نکردیم چه من قبول نکرد ، در این مسائل هم یک روز در روز و بیست و دو ماه اهدنی ندارد . ۵۰ میلیون و ۱۰ میلیون مهم نیست نسلهای آینده مهم هستند نسل

فناخته و صفحات روزنامه هائی را که بیول خارجی برای تعریب مباحث استقلال کشور منتشر می شد وقت رجزخوانی و تعریف تجزیه طلبان می ساختند. بنده نیگویی که امروز پس از گذشتن چندسال صفحات گذشته تاریخ را از کتبم وجودنا ناراحت این قبیل افراد را آشفته تر سازیم ولی از دستگاه هائی که در سرنوشت کشور ما تأثیر بدترانه و پیکهائی از این مرزوبوم را برعهده گرفته اند توبه کنیم که این بولمون صفحان را از دستگاه هائی مؤثر کشور ولو که سیماى حقیقی خود را در پیش نقاب چاپلوسی و تلقین پنهان ساخته باشند برانده بنده عرض نمیکم که کلیه افرادی که دروضع پر شتاب چندسال پیش بر اثر ضعف نفس و پاخابات فغری عامل بیگانگی گردیده اند امروز متعجب نمایند. چنین کاری البته میسر نیست ولی آنچه که باسانی میسر است این است که این افراد را که باساقه ضعف بشری و با بلاییل دیگر علناختن کرده اند و استاد خبات خود را در هزاره ها سنج و باطرف و اکتاف کشور بخش نموده اند اجازه جلد در مسند وزارت و ریاست پستهای حساس وغیره نهند (شوشتری) صحیح است) و این مردمان مشکوک را از اظهار نظر و مداخله در سرنوشت مردم شریف و سرزیر کشور مانع شوند (شوشتری) (احسنت)

۲- تا بنیاد بر اینموقع که مشکلنافته همت شاهنشاه و جدیت خشکی ناپذیر دولت درشرف حل میباشد و امیدواری هست که بزودی عایدات هنگفتی از این محل بدست بیاید جزو اورد دولت نیز نامه مل و معدودی برای اصلاح و عمران کشور تهیه و بوقع اجرا بگذارند. رسم جاری دولتها تا امروز بر این بوده است که مقداری مسائلی که از قبیل مطالبی که احزاب سیاسی در امرنامه های خود مینویسند بعنوان برنامه دولت مجلس تقدیم دارند و بعد نخود دولتها درصدد اجرای آن برآیند و به پارلمان اجرای آنرا از کسی بخواهد . برنامه دولت ها جزء یسکی از تشریفات معرفی و تشکیل دولت ها بوده و هیچکس این گفته ها را جدی تلقی نکند. در نتیجه قضاوت مردم در باب هر یک از دولتها منحصراً از لحاظ تلفیق جملات و تقدیم و تأخیر مسائل بوده و کسی منتظر نیبایش که تصویب برنامه يك دولتی مستلزم رفه هیچکس از نقاشی امور کشور باشد بوضع از جناب آقای نخست وزیر و هیئت محترم دولت استعفا دارم که پس از احراز کاره نعت برنامه ساده ولی عملی در دوسه ماه تنظیم و حقیقتاً عهده دار انجام آن بشوند و قضاوت مردم در باب روش دولت بر مبنای اجرای آن مواد باشد نه آنکه دولت برنامه بدهد و مجلس آنرا تصویب بکند و پس از تصویب

آن آب از آب تکتانی نغورد و ششون کشور بصورت سابق بدون هیچ تغییری اداره شود و پس از تغییر دولت بدولت بعدی بدون تغییر زیاد همان مطالب را در قالب دیگری از سر بگیرد و یادرجلس از طرف آن بحث شود و این دور سالها ای سال از سر گرفته شود . باید کاری کرد که مردم گفته های دولت و راجدی بدانند و امرامش زندگی خود را بر اثر تغییر مواد برنامه دولت قابل تغییر بدانند و ایمان در انجام برنامه های دولت داشته باشند .

سوم - موضوع راهسازی های حوزه انتخابیه این بنده بطور کلی شبکه راههای آذربایجان است که مستلزم بدل توجه از طرف دستگهای مربوطه است . سازمان برنامه باحسن نیت شروع با اقدام و عملیات راهسازی خنخال نموده ولی قطع عایدات قانونی سازمان برنامه بسپار شده است که اقدام اساسی و مفیدی که منطقه دور افتاده و عقب مانده خنخال را بعمل برآورد اصلی کشور و صل نماید انجام شده و از طرف دیگر فقدان هم آهنکی بین دستگهای سازمان برنامه و قسمت اجرائی وزارت راه که هر کدام مستقلاً متصدی ساختمان یکسخت از راه راهبند گرفته و راه خود را میسازند یکی از عوامل عدم پیشرفت کار است و چون این مطلب در اغلب حوزه های انتخابیه مورد ابتلای آقایان نمایندگان محترم است باید جدیت دستگه از انباطات سازمان برنامه تمام های فکری و هماهنگی از طرف قضاوت های راه سازی وزارت راه نیز باشد و بودجه کافی هم برای تأمین این منظور در اختیار دستگه های مسئول گذاشته شود تا از مساعی مبذوله نتیجه سریع گرفته شود .

قسمت چهارم - عرایض مستتباً مربوط به شخص جناب آقای وزیر دارائی است که مربوط به تأمین کار حوزه خلخال و بسیاری از مراکز مهم دیگر آذربایجان و منجمله تبریز میباشد . امسال وضع غلای در آذربایجان بغویی سالهای پیش نیست عوامل جوی مختلف از قبیل سیل و بارندگی های بیوقع نیز قسمتی از محصول را از بین برده البته وضع طوری نیست که ایجاد پایتک و وحشت عمومی کند ولی از همین الان تا راهها بسته نشده باید تدابیر صحیح اتخاذ شود . میزان موجودی و کم بود هر محل باید تعیین شود و با فرضی باقی است برای تأمین کمبود فکر اساسی شود . بنده در این باب با این که مسئله را به نهایت مهم میدانم عرض زیادی نمیکم ولی لازمی بتذکر میباشم که دستهای ناپاک مترصد فرصت اند که از کوچکترین مفیده در امران بشرف ملت و دولت استفاده کنند و این مطلب را وسیله تبلیغات گمراه کننده قرار دهند ولی چون بحسن تدبیر آقای وزیر دارائی اعتماد دارم همین تذکر را کافی میدانم .

درخشش - از جناب آقای رئیس

محترم مجلس شورای ملی تشکر میکنم . قبل میخواستم مطالبی عرض برسانم ولی با مطلبی که ایشان فرمودند بنده در این باب دیگر عرض نمیکم . قبل از شروع به بیان نام عرض کردم که بنده باستانی يك دسته بخصوس در این مملکت کسی را خائن نمی دانم و مردم میخواهند باین مملکت خدمت کنند و اینکفر از ناپایگان آن دسته بخصوس کیست ؟) عرض کردم دسته بخصوس حزب منحل توده است که میخواهد از نیروی سوم استفاده کند و فقط و فقط این است . بیهنگامه خیانت بملکت میکند . مطالبی که بنده این جا عرض کردم از ابتداء آنها تا موضوعی که عرض کردم این است که وضع فعلی ما اجازه میدهد که حق بیشتری برای ملت ایران کسب کنیم . آنچه بیشتر کفتم این بوده است که ما خواهام گفت مملکت دولت در مقابل فشار کسریوم کم بوده و اگر دولت مقاومت بیشتر داشت بیشتر میتوانستیم حق خودمان را وصول کنیم موضوع دوم که میخواستم عرض کنم راجع باول دادن جلسه بود که یکی دو نفر از آقایان همکاران محترم مراجعه فرمودند ، فرمودند که فرآن در جیبش بود است . اینطور حس شده است که میخواهد جلالت را طول بدهد بنده فکر میکنم که هیچ دیوانه و جنونی حتی در شرایط فعلی و در اوضاع فعلی چنین خیالی را نداشته است و علاوه بیهوشی که این عمل مستحسن نیست و الا آن مهر کسی این کار را بکنند جنون و دیوانگی چیز دیگری را نشود و اوست الفتر فغری فقیر که خائن نباشد این ها خائن بالذاتند ما نباید با پنهان ارفاق کنیم حتماً حتماً آن کسی که انتحار میکند یا باید بگوئیم منحرف از دین است یا بگوئیم قبول کرده اند منحرف از دین هستند و باید مجازات بشوند .

۳- بقیه مذاکره در گزارش کمیسیون خاص راجع بقرارداد فروش نفت

رئیس - وارد دستور بشویم ، آقای درخشش ذبانه مذاکرات خودشان را می فرمایند ، دیشب که آقای درخشش بیان خودشان را فرمودند ؛ بعضی از آقایان نمایندگان که اظهار مخالفت میکردند گفتن چرا فرصت نمیدهید ایشان اوراق خود را بخوانند ، البته از گفتن کلمه اوراق نظری نباید بنده همیشه هر نماینده ای را در برابر عایدات و افکار خود ازم از موافق و معاف است . اکثریت و اقلیت آزاد میکنند (صحیح است) و بقیه هم او هم احترام بگذارم . همه آقایان همین کار را خواهند کرد و میاورم انشاء الله در هر مورد این آزادی را ولو موقع خیلی سخت باشد حفظ کنیم حالا آقای درخشش ؛ بیانات خودشان ادامه میدهند . درخشش - از جناب آقای رئیس

درخشش - از جناب آقای رئیس

محترم مجلس شورای ملی تشکر میکنم . قبل میخواستم مطالبی عرض برسانم ولی با مطلبی که ایشان فرمودند بنده در این باب دیگر عرض نمیکم . قبل از شروع به بیان نام عرض کردم که بنده باستانی يك دسته بخصوس در این مملکت کسی را خائن نمی دانم و مردم میخواهند باین مملکت خدمت کنند و اینکفر از ناپایگان آن دسته بخصوس کیست ؟) عرض کردم دسته بخصوس حزب منحل توده است که میخواهد از نیروی سوم استفاده کند و فقط و فقط این است . بیهنگامه خیانت بملکت میکند . مطالبی که بنده این جا عرض کردم از ابتداء آنها تا موضوعی که عرض کردم این است که وضع فعلی ما اجازه میدهد که حق بیشتری برای ملت ایران کسب کنیم . آنچه بیشتر کفتم این بوده است که ما خواهام گفت مملکت دولت در مقابل فشار کسریوم کم بوده و اگر دولت مقاومت بیشتر داشت بیشتر میتوانستیم حق خودمان را وصول کنیم موضوع دوم که میخواستم عرض کنم راجع باول دادن جلسه بود که یکی دو نفر از آقایان همکاران محترم مراجعه فرمودند ، فرمودند که فرآن در جیبش بود است . اینطور حس شده است که میخواهد جلالت را طول بدهد بنده فکر میکنم که هیچ دیوانه و جنونی حتی در شرایط فعلی و در اوضاع فعلی چنین خیالی را نداشته است و علاوه بیهوشی که این عمل مستحسن نیست و الا آن مهر کسی این کار را بکنند جنون و دیوانگی چیز دیگری را نشود و اوست الفتر فغری فقیر که خائن نباشد این ها خائن بالذاتند ما نباید با پنهان ارفاق کنیم حتماً حتماً آن کسی که انتحار میکند یا باید بگوئیم منحرف از دین است یا بگوئیم قبول کرده اند منحرف از دین هستند و باید مجازات بشوند .

درخشش - از جناب آقای رئیس

محترم مجلس شورای ملی تشکر میکنم . قبل میخواستم مطالبی عرض برسانم ولی با مطلبی که ایشان فرمودند بنده در این باب دیگر عرض نمیکم . قبل از شروع به بیان نام عرض کردم که بنده باستانی يك دسته بخصوس در این مملکت کسی را خائن نمی دانم و مردم میخواهند باین مملکت خدمت کنند و اینکفر از ناپایگان آن دسته بخصوس کیست ؟) عرض کردم دسته بخصوس حزب منحل توده است که میخواهد از نیروی سوم استفاده کند و فقط و فقط این است . بیهنگامه خیانت بملکت میکند . مطالبی که بنده این جا عرض کردم از ابتداء آنها تا موضوعی که عرض کردم این است که وضع فعلی ما اجازه میدهد که حق بیشتری برای ملت ایران کسب کنیم . آنچه بیشتر کفتم این بوده است که ما خواهام گفت مملکت دولت در مقابل فشار کسریوم کم بوده و اگر دولت مقاومت بیشتر داشت بیشتر میتوانستیم حق خودمان را وصول کنیم موضوع دوم که میخواستم عرض کنم راجع باول دادن جلسه بود که یکی دو نفر از آقایان همکاران محترم مراجعه فرمودند ، فرمودند که فرآن در جیبش بود است . اینطور حس شده است که میخواهد جلالت را طول بدهد بنده فکر میکنم که هیچ دیوانه و جنونی حتی در شرایط فعلی و در اوضاع فعلی چنین خیالی را نداشته است و علاوه بیهوشی که این عمل مستحسن نیست و الا آن مهر کسی این کار را بکنند جنون و دیوانگی چیز دیگری را نشود و اوست الفتر فغری فقیر که خائن نباشد این ها خائن بالذاتند ما نباید با پنهان ارفاق کنیم حتماً حتماً آن کسی که انتحار میکند یا باید بگوئیم منحرف از دین است یا بگوئیم قبول کرده اند منحرف از دین هستند و باید مجازات بشوند .

درخشش - از جناب آقای رئیس

محترم مجلس شورای ملی تشکر میکنم . قبل میخواستم مطالبی عرض برسانم ولی با مطلبی که ایشان فرمودند بنده در این باب دیگر عرض نمیکم . قبل از شروع به بیان نام عرض کردم که بنده باستانی يك دسته بخصوس در این مملکت کسی را خائن نمی دانم و مردم میخواهند باین مملکت خدمت کنند و اینکفر از ناپایگان آن دسته بخصوس کیست ؟) عرض کردم دسته بخصوس حزب منحل توده است که میخواهد از نیروی سوم استفاده کند و فقط و فقط این است . بیهنگامه خیانت بملکت میکند . مطالبی که بنده این جا عرض کردم از ابتداء آنها تا موضوعی که عرض کردم این است که وضع فعلی ما اجازه میدهد که حق بیشتری برای ملت ایران کسب کنیم . آنچه بیشتر کفتم این بوده است که ما خواهام گفت مملکت دولت در مقابل فشار کسریوم کم بوده و اگر دولت مقاومت بیشتر داشت بیشتر میتوانستیم حق خودمان را وصول کنیم موضوع دوم که میخواستم عرض کنم راجع باول دادن جلسه بود که یکی دو نفر از آقایان همکاران محترم مراجعه فرمودند ، فرمودند که فرآن در جیبش بود است . اینطور حس شده است که میخواهد جلالت را طول بدهد بنده فکر میکنم که هیچ دیوانه و جنونی حتی در شرایط فعلی و در اوضاع فعلی چنین خیالی را نداشته است و علاوه بیهوشی که این عمل مستحسن نیست و الا آن مهر کسی این کار را بکنند جنون و دیوانگی چیز دیگری را نشود و اوست الفتر فغری فقیر که خائن نباشد این ها خائن بالذاتند ما نباید با پنهان ارفاق کنیم حتماً حتماً آن کسی که انتحار میکند یا باید بگوئیم منحرف از دین است یا بگوئیم قبول کرده اند منحرف از دین هستند و باید مجازات بشوند .

درخشش - از جناب آقای رئیس

محترم مجلس شورای ملی تشکر میکنم . قبل میخواستم مطالبی عرض برسانم ولی با مطلبی که ایشان فرمودند بنده در این باب دیگر عرض نمیکم . قبل از شروع به بیان نام عرض کردم که بنده باستانی يك دسته بخصوس در این مملکت کسی را خائن نمی دانم و مردم میخواهند باین مملکت خدمت کنند و اینکفر از ناپایگان آن دسته بخصوس کیست ؟) عرض کردم دسته بخصوس حزب منحل توده است که میخواهد از نیروی سوم استفاده کند و فقط و فقط این است . بیهنگامه خیانت بملکت میکند . مطالبی که بنده این جا عرض کردم از ابتداء آنها تا موضوعی که عرض کردم این است که وضع فعلی ما اجازه میدهد که حق بیشتری برای ملت ایران کسب کنیم . آنچه بیشتر کفتم این بوده است که ما خواهام گفت مملکت دولت در مقابل فشار کسریوم کم بوده و اگر دولت مقاومت بیشتر داشت بیشتر میتوانستیم حق خودمان را وصول کنیم موضوع دوم که میخواستم عرض کنم راجع باول دادن جلسه بود که یکی دو نفر از آقایان همکاران محترم مراجعه فرمودند ، فرمودند که فرآن در جیبش بود است . اینطور حس شده است که میخواهد جلالت را طول بدهد بنده فکر میکنم که هیچ دیوانه و جنونی حتی در شرایط فعلی و در اوضاع فعلی چنین خیالی را نداشته است و علاوه بیهوشی که این عمل مستحسن نیست و الا آن مهر کسی این کار را بکنند جنون و دیوانگی چیز دیگری را نشود و اوست الفتر فغری فقیر که خائن نباشد این ها خائن بالذاتند ما نباید با پنهان ارفاق کنیم حتماً حتماً آن کسی که انتحار میکند یا باید بگوئیم منحرف از دین است یا بگوئیم قبول کرده اند منحرف از دین هستند و باید مجازات بشوند .

را ملحق کنیم که آنچه گفته میشود باصلاح معروف معاکم فرستگاری (که عین حقیقت و تمام حقیقت است (نه قسمی از آن) و هیچ چیزی بر حقیقت در آن نیست)) تا حال هم من به یه چهار نفر از آقایان معترضم بطور خصوصی شرح لازم در این باب عرض کرده‌ام آنچه حالا می خواهم باجبار بیکار خدمت همکاری معترم که اکثریت عظیم آنان نسبت به شخص من جز حرمت و محبت صمیمی و لطف خالصانه تا امروز چیزی نشان نداده‌اند در این موضوع چیزی عرض کنم هم از آنچه است که شاید انتظاری طبیعی و بحق و ازاد اخیر خواهی بیندیده‌ای برای امر داشته باشند بر اثر انتقادات و حملات که با آنها همچون توپ به من جواب دادن نپوشیده است.

«اعظم و قیامی که در سی سال اخیر بلکه در یک یا دو قرن اخیر در این مملکت اتفاق افتاد ظهور شخص با اقتداری بود که درجه تسلط قدرت او بر همه چیز این مملکت و حتی نفوس و امال و اموال آنرا از بروز ترابره گرفت و عاقبت پشانی رسید که اگر آقایان معترم دور از آن زمان بودند در یک روز تمام صحبت هم قادر بر تصور کامل آن نبوده‌اند.

انتخاض اقدامات و اعمال خوب زبانی داشت و قطعا وطن دوست و خیرخواه این مملکت بود لیکن این صفات خوب بر حسب ضعف طبیعت بشری با بعضی نقص های تأثیر آمیز که جز گرفتاری طبیعی و عدم شمول نهایت و توفیق الهی نامی بدان نسبتوانم بدهم و ضمناً با بعضی اشتباهات هم توأم بودم نمی خواهم نه از آن نقائص معذوره نه از آن اشتباهات که در مقابل اعمال مطبوع و تاریخی و شایسته تحسین ابدی او نسبتاً جزئی بود حرف بزنم خداوند او را رحمت کند و از هر تقصیری هم که داشته بگذرد و مادر گذشته هم مردان بزرگی داشتیم که صیت کارهای بزرگ و مفید آنرا هنوز باقی و بعضی جا و دانستولی نقص های آنهاو حتی بعضی تقصیرهای بزرگشان را فراموش شده و یا از ذکر آنها خودداری میکنیم و چشم میبوشیم من این جمله را با اقتضای حکم و عدان و انصاف عرض کرده‌ام برای خوش آمد ستایش گران واقمی و یا صوری غیر صمیمی است مرحوم و خود میدانم که طرف دیگر اگر چه این چند جمله حق و انصاف پرستانه جمعی دیگر از متنفذین امالی روی که مردم خوب و صالح هم در میان آنها کم نیست و بتناقض هم نیستند ناخوشند میکنند خصوصاً آنانرا که مستقیماً صدمه دیده‌اند و از این طبقه اخیر با کمال خلوص عذر میخوام و البته تصدیق دارم که یکی از نقائص انتخضص بزرگ کلمه بر نام بزرگ او وارد آورد همین افراط در سخت گیری و بی‌مهری و بی‌گشایی بود که بعضی از ایشان به جهت چیزی آنرا با آنها داخل شد

و اگر این صدمه دیدگان توجیه با منطلب نمایند که من خود نیز مورد بی‌مهری ایشان شدم و اگر در دسترس بود شاید مورد نظر همان صدمات شد بودم از من نمی‌ترسیدند که خوبی‌ها و نقص‌ها هر دو باید با انصاف و بی‌باغانه ذکر شود و برای سنجش حنات و سیات مزایای مقرر شده است شاه مرحوم بطور قطعی و جزم مصمم بود که همه عهدنامه خارجه را در رد کردن و معاکبات اتباع خود در هر نوع حقوق بکنه شده را مانند وجود و قطعه خاک در شیرانات خارج از حیطه قدرت و حکم دولت این مملکت فسخ و نسخ و باطل و ملغی سازد و این کار را کمالاً بانجام رساند تا آنکه تمام از آنها جداگانه امتیازات خود را باطل و اصلاح آن امتیازات کرد تا حقوق این اقسام باطل و معاکبات استیفاء شود این اقدام داستان خیلی درازی دارد و چند سال طول کشید و اسناد اوراق آن در ضبط وزارت مالیه باید موجود باشد و عاقبت حوصله شاه تنگ شد و شاید توفیق کار را حمل بر ملاحظه میشود و ضمناً میل نداشت حتی یک تکه از قبضه قدیم به شکل سابق برای مملکت باقی بماند بجز در صورت مصمم شد امتیاز را فسخ کند و حکم برای این کار داد و واضح است که هم حکم او همیشه بدون تخلف و استثناء در یکساعت اجرا میشود هم در این مورد با الخصوص که بسیار و با عملی درجه خاطرش متغیر بود ادعی ریا پس او حق و بر او نصیحت با نبود.

پس این کار اجرا شد اگر چه انتحاز این طریق باین نحو بعقیده و زور و رجال خیرخواه ایران در آن زمان صحیح نبود و چنانکه بعدها از آنچه کار دیده شد چسبی از اشتباهات بزرگ آن مرحوم در مدت سلطنت وی بود منظور این نیست که امتیاز داری سیاقی بهمان حال بماند ولی ترتیب الفانی آن ناگهانی و بی مطالعه با بعضی زحمانی شد که این امتیازات هم جدید با مودنا مطلوب آن معصوم آنست

موضوع منجر بشکایت کیانی و حمایت دولت او و تقاضای حکایت لاه و تهدید از طرف ایران بشکایت از انگلستان بجایه ملل و قبول آنها هم اقمه امر را بجایه گرفتن آثار عاده و داور بزنش و تازین جا کار با وزارت خارجه بود و اقدامات بوسیله مرحوم فروغی بعمل میامد در جامعه ملل کار بجائی نرسید و قبل از صدور حکمی در این باب و مساطت توصیه های مذاکره کنند مستقیم بیان آمد و چون دولت ایران گفت که بود که الفانی امتیاز بواسطه نامطلوب بودن شرایط آن بود و حاضر خوانده بود با شرایط مطلوب و موافق منافع ایران امتیاز جدیدی (البته برای بقیه مدت امتیاز سابق) بدهند حضرات بظهران آمدند تاسی در حصول مقصود باین نحو نوده امتعانی بکنند و اگر توافق حاصل نغذیباز بجایه ملل برگردند و داوری

بخواهند مذاکرات در تهران با ماموریت نافر برای ابتکار یعنی مرحوم فروغی مرحوم خدا نرشاهد است اصلاً سوعینتی از طرف هیچکس یعنی هیچ ایرانی ابداً نپوشد اما موضوع دوم منی به بنده در این امر از اول تا آخر که گاهی بعضی اشخاص خالی از بی غرضی در این قسمت بیشتر علاقتند باشند تا باصل موضوع اولی باید عرض کنم که بنده در این کار اصلاً ابداً هیچگونه دخالتی نداشته‌ام جز آنکه امضای من پای آن ورقه است (خنده شدید نمایندگان و مغزین جراند) و آن امضاء چمال من بود و چه من امتناع میکردم و مال کسی دیگر بود که خود شرکت حاضر بقول آنها شده بود و در واقع همان شرط فعلی امتیازنامه فعلی بود (غیر از موضوع تمدد امتیازنامه) اما در انجام میبافت امتیازنامه جدید براساس مرجع یعنی امتیاز قدیم و اگر کسی غیر از این بدارد ناشی از اشتباه و قلت تدقیق و ملاحظه است لکن در رد ز آخر کار با تانگانی صحبت امضاء اضطراری تصور با تقصیری شمرده و زور زدند و در مقابل هر نوع معایبه و مقاومت از طرف واسطه های ایرانی مذاکرات در منظور خودشان با فشاری از تهدید قطع مذاکرات و حرکت فوری از طرف ایران شد آنچه شد یعنی که ما چند نفر مسلوب الاختیار بآن راضی نبودیم و بی اندازه و فوق هر تصویری ملول شدیم و از همه بیشتر شخص من و پس از من (بعضی را بعد از من) مرحوم داور و متامل و ملول شدیم لکن هیچ چاره نبود و چه حاجت بآن نیست که عرض کنم که چرا چاره نبود زیرا زمان نزدیک است و اغلب آقایان شاهد و قایم و وضع آن عهد بودند و حقیقت مسئله عیان است و حاجت به بیان ندارد و میباید که برای کسی در این مملکت اختیاری نبود و هیچ مقارنیتی در برابر اراده حاکم ظاهر الفانی آن عهد نه مقدر بود و نه مقیدارم ظاهر از عاقبت کار اندیشه کرد و حاضر بعقب رفتن و پس گرفتن حکم نسخ امتیاز سابق هم بچیزه نبود و شوق ثالث هم وجود نداشت و کسی نمیدانند که در صورت برگشتن طرفین بزوغ شخص حکمی شده و نتیجه چه بود ولی باید عرض کنم که مقصود از اینکه گفتن چاره نبود تنها بیم اشخاص نسبت به امتیاز نبود بلکه اندیشه آنها نسبت به مآکات و موافق نزاع بآن کیفیت نیز بود زیرا که بیرون نزع میامد در جامعه ملل کار بجائی نرسید و قبل از صدور حکمی در این باب و مساطت توصیه های مذاکره کنند مستقیم بیان آمد و چون دولت ایران گفت که بود که الفانی امتیاز بواسطه نامطلوب بودن شرایط آن بود و حاضر خوانده بود با شرایط مطلوب و موافق منافع ایران امتیاز جدیدی (البته برای بقیه مدت امتیاز سابق) بدهند حضرات بظهران آمدند تاسی در حصول مقصود باین نحو نوده امتعانی بکنند و اگر توافق حاصل نغذیباز بجایه ملل برگردند و داوری

جاملان با - مفرضانه که جلوه داده شد که من از ابتدا عامل و مدبر و مدبر و طرح برزی یعنی این کار بوده و سعی در حصول چنان امری کرده‌ام تا با خیال را در خاطر پروانه بودم تا چه برسد بآنکه با وسوسه شیطان مرا عامل اصلی یا صدمه نشان بدهند این حملات هیچوقت از روی فهم و خلوص نیست و وجدان و بی‌ترشی واقع نشده و فقط اگر نقشه های شخصی درامری بود در همین قصد تصنیع اشخاص بود است که عدم دخالتشان بایستی بیهوشی باشد)

بنده خیلی ممنون میشوم اگر آقایان بگذرند در یک جلسه تشریف بیاورند بنشینند آنچه که من میخوام البته نه آنچه را که خدا میداند و من نمیتوانم اول قسم میخورم که یک غرضی کنشکنم و آنچه هست بگویم تا به حکم و قضاوت بکنید که آیا راهی دیگر بود یا خیر؟ اگر هم بوده است شاید ما اشتباه و تقصیر کرده ایم))

آقایان چندی پیش که من در این مجلس متن و صحبتانه و از کاس درین محصور متوفای برزبل را که فدای مطامع شرکت های بزرگ نفت و غیره گردید میخوامم به عنوان خوشی آقای امامی فرمودند که نسبتنامه تو را هم من در این مجلس شنیده‌ام خواند و نمایندگان معترم شدیداً خندیدند که در جراند متمسک شد بیکبار دیگر نیز جناب آقای فولادوند ماون پارلمانی نخست وزیر از انتخابات زنهان بعث میفرمودند و اشاره با آزادی انتخابات این دوره کردند که همه آقایان خود شاهد آن بودند در آنروز نیز خندند شدید نمایندگان در جواب اظهارات و کجیها متمسک شد میگویند درامع هر موضوع خندند آور (کومیگ) یک عنصر جز اولی (ترازیک) وجود دارد من چکار کردم ام که وصیتمانه من بزودی از طرف آقای امامی باید در اینجا خوانده شود هر چند این یک شوخی بیش نبود ولی منظور من اشاره بهمان عنصر ترازیک است که در آن خندند شدید نمایندگان معترم وجود دارد که آن ترازوی با من سرشفت ملل ما و در سرشفت مسئله ای که هم اکنون در دسترس روزنامه است تاس دارد با اجازه آقایان فقط چند سطر از سخنرانی آقای قی زاده در این تکیه بیشتر باید برگرداند آوری میبکنم که با موضوع نما و فیه تماس بیشتری دارد ((من خود شخصاً با افراد باینکه در صورت امکان بپرتوب ولو با فدای نفس هم باشد انسان از این تصصیر فردی غیر اختیاری دور بی‌دخالت در آن بماند (مانعاً و غیره) خود آقای قی زاده دور بود در دخالت ماند است) فرق زیادی بین امضای الفانی اجباری و امضاء فولی اجباری و امضای فولی سفید دادند در مجلس تصویب اجباری سدنفر از اشخاص معترم که و کبل ملت نامیده میشدند منی بین امضای خود وقت با زبان صریح حقیقت را بتاریخ آینه خود گفته ام))

آقایان وقت با زبان صریح حقیقت را بتاریخ آینه خود گفته ام))

رئیس - آقای منقر بفرمائید.

مخیر - دولت آبادی - بنده میدانم که آقایان نمایندگان معترم و وابین همکاران عزیزم با کمال علاقتندی

در مقابل این وظیفه ای که قرار گرفته اند استادانه و بی‌ترشی تشخیص مصلحت مصفا نه از صرف وقت یعنی صرف هم و فداکاری است معایبه ندارند دلیل آن هم مقارنیت است که در نشان دادن برای این که یکی از آقایان نمایندگان صحبت خودش را بکنند اما بنده قول میدهم که وقت آقایان را زیاد نکیرم برای اینکه هرچوقت گردنیا و سالی و هوافریمی نگنهام و آنچه هم که اینجا میگویم طبق ابداعات کوتاهی برای توضیح از دفاع زمان است که بگویم مادر چنین وضعی مستقیم آنچه را که تاریخ نمیتواند ضبط کند اوضاع و احوال مخصوص آن روز است که این تاریخ ضبط نمیکند بنابراین آنچه که بنده برای آقایان میخوانم و عرض میکنم برای این است که ضبط بشود در آینه و بتواند مشاهده تفاوت باشد که ما به نیک و بدان علاقه مندیم آقایان نمایندگان معترم مجلس - همکاران عزیز من -

ما امروز در برابر یک امر مهم تاریخی و یک وظیفه بزرگ وجدانی قرار گرفته ایم که باید آنرا با دیده حقیقت بین و دور از هر شائبه و با غرض مشاهده نموده و با عقل دور اندیش و هاری از احساسات خودخواهی و اعتدال بهر نکات خائنه یا مفرضانه و با جاهلانه بتسبیح و انتقاد به نیروی حقیقت یعنی ایسان بخدای بزرگ و انجام وظیفه در مقابل مین هرگز تفاوت گنیم -

سرزمینی که نیک و بد امروز و فردای آن بتدبیر و رأی ما است است در مدتی جهان و پرورش انسان با بشر هم بزرگی داشته و آنرا مردی با ایمان و فداکار که بدندان ما بوده اند تحصیل نموده و این درخت برهنه‌ای که هنوز ما در سایه آن نشسته و میبایست میبکنیم با خون پاک خود آبیاری کرده اند ما با این بزرگ باید برای نجات مین هرگز بی‌توجهی آشیانه شق و امید خود فداکاری نماییم و این راهی نیست که بشود با پای ایران را در دل ضعیف بیبند (صحیح است) مطالب و شاید زندگی امروز ما یکی دونا نیست و میتوان آنها را نادیده انگاشت - من بر این باورم که تاریخ و قضاوت آید نشان که فردا نگویند تاریخ با تقصیری شده است تا از کرم قبل از ورود دراصل موضوع یعنی قرار داد نفت شهای از اوضاع وقت بپار داخلی خودمان را از حجت گران سرسام آور زندگی و درماندگی مردم و فلیح دستکاهای اداری و شیوع نادرستی که هر یک از این ممالک بر باد رفته حیات و هستی ملت است باین نامیم (انشار صادقی - صحیح است) و البته صرف نظر میکنم بشرط این که آقایان به فکر ملل و سعادت پیدایش و درمان آن بمانند خواهی برداشت معینیت و ضعیف سیاسی ما را جانی کشانند که فیراز معجزه وطن و اینهم معجزی نباشد -

مداخلات بیگانگان در شئون امور ما از سالها قبل قابل انکار نیست و اگر مردم

همکاری میکنند (شمس قنات آبادی - صحیح است) آنکه مردم ندمیده بی نوا باید کوشش گیلانی پنجاب دیال روغن گیلانی یکمده و دست دیال های گیلانی چهارمده دیال بغرنه آهم برای مردم آرزو ست زیرا نیروی خرید ندارند اینها را میگویند که تاریخ ضبط کند و بر اوضاع و احوال فعلی ما شامه باشد و شما مسئولین امر در مقام راه.

وادی بوری آید.

داد گستری ما که تزوی سنجش حق الزابطه میباشد خراب است و خرابی آن سر آمد بدبختیها میباشد یعنی کمتر کاری میری خود را دارد طفره و تملل در انجام وظیفه توأم با رشوه خواری و تبلیغات شوم عناصر افراطی آن کاخ رفیع را از دوزخ سوزان کرده است مجلس شورای ملی هم در دوره گذشته بر اساس عدالت اعلامی زد که دومنونه بازران یکی آزادی فائز همد و دیگری قانون معادله اموال احمد قوام بود (صحیح است) و این لنگه که در معبط او عاب بردمان مشروطیت وارد شده بود چنین صورتی و توفیق اختیار قانون گذاری در خلاف نس صحیح قانون اساسی بوده است باید هر چه زود با یک تصمیم قانونی کلا منفی شود (صحیح است) من صریحا میگویم که اگر امروز در این وزارت داد گستر را ببینند.

راه سعادت و زلفای بی مردم مایوس کشوده اند (مهندس اردبیلی - مردم راحته شوند) من نیغواهم بگویم قاضی بک دامن یا مأمور صالح نداریم اما از آنها تشویق نشود و تعلقه انگاری ندارند.

فرهنگ ما با این برنامه سنگین نتگین زیاد دهنده حیات و استقلال ماست (صحیح است) و اگر فوراً برنامه متناسب با احتیاج ما تهیه نشود که دانش و پرورش بنهجوم ما حاصل آن باشد عدمش به ز وجود است آقایان در مدارس و کتاب ما هر آن هزاران نفر فاسد میشوند و آبیاری می کنند اگر اطفال معصوم تسلیه تبلیغات شوم بعضی مریبان می هم چیز شوند آنها را ضالانه در امتحانات رد می کنند چنانچه سابقا اگر در نظاهرات شرکت نمی کردند و بمجلس سوگواری میدان فوز به میرفتند آنها را بگلاس نمی پذیرفتند (صحیح است)

کشاورزی نداریم و این دستگاه عرض طولی بکنایه ارزش ندارد (صحیح است) همه حرف بازی کودکان است هر سال بارهزه با من و ملخ در بر نامه آست اما هیئت اسازل معصول غله اکثر نقاط دچار آفت سن شد و وزارت کشاورزی هم گوش بهنگار نیست (آسرمده - خودشان آفت سن هستند) دستگاه اقتصادی ما از همه بدتر است هر کسی که جواهر داشته باشد تصدیق خواهد کرد چگونه کشوری که چهار این

پایه از فقر مادیست جنوبانه هزاران اتومبیل آخرین سیستم بنزدر برای محو اوضاع محال خود به طرف بازو ارسال افلا دو هزار اتومبیل سواری لوکس وارد این کشوری صاحب شده است که بطور قطع بیش از ششصد میلیون ریال ارز برده است.

آهم سازمان برنامه که برنامه اش بست و بند و اسراف و تبذیر بود در حقیقت سازمان مستقنی در داخل دولت برای هرج و مرج و نادرستی است. از کجای این صحنه رفتن با یکدیگر در سر اسرارین مملکت یک کویج راه قابل عبور در سراسر کشور نداریم سایر قسمتها مورد عرض همینهاست مردمی را که با بردباری و سازش باین چه کاری شدماست غیر از اینکه بیست میلیون نفوس را در چنگال معدودی کرک غدار سپرده و خود نامشاهی این هشتم آقایان نسل جوان ما روی یاس و حرمان از اصلاحات و عدم توجه با زوهای آنها دستخوش دیو مهبی انحراف و افراط گشته و آئینه صاف قلب آنها نقش بلند مبنین خائن مکرر شده است باید باصلاح و وضیت آنها فوراً قیام کرد و با ملاطفت غفلت های گذشته را جبران و چاره جوئی نمود

والا در چنین اوضاع و احوال نمیتواند بود با کمترین مبارزه کردن و نه میشود قسمی برای اصلاح امور سیاسی کشور بر داشت آقایان برای تقویت نیروی ایمان این مردم باید مردانه کمربستند و با شوشن و امورد آن یک اعتدال صادقانه و صمیمانه ایجاد کرد از این تفرقه و تشتت باز آمد بلکه آب رفته بیاری خداوند بجوی باز آید

اما راجع قرارداد نفت. این قرار داد چنانچه خود دولت اظهار داشت یک قرارداد ایده آل نیست ولی مسئول فرصت های فوت شده چیست ؟

من باین که بعلمت کلمات مزاج و خستکی اصحاب داوطلب شرکت در کمیسیون نفت نبود بنا بر تصمیم فرا کسیون اتفاق که اقتضای عضویت آنرا دارم و با احترام این مجلس در کمیسیون همواره شرکت کردم و ضمن سه هفته فرسوا کارگزاران و اوران و پیشنهادهای و قراردادهای گذشته را بدقت مطالعه نمودم در هر یک فواید و نواقصی بود من جمله پیشنهاد بانک بین المللی که که همه آنها آمدند و رفتیم سبونها برای عدم تعطیل نفت ایران و جلوگیری از خسارات مترتبه بر آن بوده است ولی متأسفانه نگذاشته اند آنچه هم بصلحت ایران نزدیک بوده است منشاء اثر و عمل قرار کرد زیر تعلیل دکان نفت بر عکس تعطیل کنایه نفت که بضرر ملت ایران بوده است بریان دکانهای ملی انصاف میبود تا اینکه با زورقت ما اصلاحات ایران است

رفت و از دیگر معادن مواعیل خلیج فارس کرمصرف کشورهای خاوری ایران گردید در چنان اوضاع و احوال و حواصث دولتک که سه روزه ۲۵ ۲۷۲ ۲۰۰ مرداد ۱۳۳۲ که یکباره جنایتهای پشت برده آفتاب و نقشه شوم جمهوری دموکراتیک نمودار شده ملت ایران که مجبور عوام قریبی و ریا شده بود پیشم خود آنست و خوشنشان را دید و با یاری خداوند و قیام ۲۸ مرداد دولت فعلی بر سر کار آمد و وارث اوضاعی شد که هر دیدید و من نیغواهم با تجدید آن بردل ریش ملت ایران نمک یاشم باز گشت شهر یاز سفر کرده ما بوطن اولین آبی بود که بر آن آتش افروخته زده شد و مردم دوباره بر جان و مال و عرض خود مسلط شدند دولت هم نمیتوانست بکاری غیر از حفظ نظامات و مبارزه شانه روزی باعتبار اخلاک ریز یاز در بری نگذشت که بحل مشکل نفت توجه کرد و در

این راه از تجهیز هر وسیله ممکن قصور ننوده است تمام مقامات مؤثر داخلی و خارجی با حسن نیت راه نمائی و کمک کرده اند تا این قرارداد بر بیج و تاب قبول بعضی تنظیم شد ولی باعث روی هر جمله پیچیده آن در کمیسیون های نتیجه رسیدیم که کارگاه آبادان بره خواهد افتاد قصاد بیکاری و تحمل چندین میلیارد هزینه و حقوق کارگران آنجا زایل خواهند شد. منافی قابل توجه ولی نه بهترین روزانه سیصد هزار لیره بجزانه مانایه خواهند شد. در حوز عملیات و وساحت آن نسبت سابق تفاوت زیادی مشهود نیست فعلا بتدریج بنام جنوبی موجب آبادانی آنجا خواهد بود. بدین آن بالنسبه زیاد بنظر میرسد ولی با مقایسه تجهیزات فنی و هزینه های سنگین مالی مخصوصا کوشش در توسعه اکتشاف و استخراج و بهره برداری و دورنگاه داشتن این کار اقتصادی از سیاست شاید قابل تکرانی باشد.

دو نکته حساس دیگر در این قرارداد هست یکی فرامت که مطلعین و متخصصین اظهار نظر مینمایند با قبول اصل پرداخت فرامت از طرف دکتر مصدق و تأمین آن در قانون مربوطه آنچه شده است حداکثر نتیجه حاصله از سهمی و کوشش نمایندگان مادر مذاکرات بوده

دیگر موضوع که طرف این قرارداد است مترضین ممرض گفته و نوشته اند که ما از یک شرکت ناراضی بودیم و اکنون با چندین شرکت طرف می شوم در این باره امبدوارم دخالت شرکت های متعدد با مبلت های مختلف خود بخود خاصیت تعادل بیشتری داشته باشد و جنبه اقتصادی این کار را از سیاست جدا سازد و آنچه مورد غلظه قلبی ملت ایران است

یعنی عدم دخالت بیگانگان در امور ما حقیقتی بینی و بیرداری و کوشش خود مردم بشایستگی تأمین شود.

در چنان اوضاع و احوال و وضعیتی که باید مزار و منافع آنرا شنید و آنچه بصلحت کشور مردم است بکار بست من باشاخصی که رویه انتقادی منرضانه دارند میگویم چه پیشنهاد مثبتی دارید که باین فرمادی و تحرکات خانمانسوز بتوانیم زمین عزیز و ملت زرنجیده جان بلب رسیده را از این وضعیت رقت بار نجات دهیم. (درخشش بنده پیش نهاد کرد) جواب حضرت عالی را هم معتبر عرض میکنم.

در مدت بیست و دو روز اخیر من با یکصد و سی نفر از طبقات مردم مختلف مردم پایتخت بانام و نشان صحبت کردم بیش از هشتاد نفر فاصله کار رفترا بصلحت کشور مینمائند سی نفر مردد بودند بیست نفر اظهار مخالفت کردند ولی بعد از مذاکره و تشریح اوضاع کنونی حتی یک نفر هم صریحا بر طرفدار اظهار نظر نکرد.

امام عالی که این جا گفته شد آقای درخشش همکار محترم همینطور که خودشان گفتند بدون تردید انشاء الله با حسن نیت بیان فرمودند خیلی مفصل بود و بعدی مفصل بود که اگر بخواهم بآن مجال جواب بدهم بنظر بنده شاید ده دوازده جلسه باید فرصت مجلس گرفته شود خوب ایشان هم انشاء الله راضی باین امر نیستند و علاوه بر این خلاف تمهیدی است که بنده کرده ام که به درازا بکشد خلاصه می بریا بگویم بنده در ضمن فرمایشات ایشان که تاریخ قسستی از آنجا که در مورد نفت بود چیزی نفهمیدم و آنجا هائیکه ایشان نکات اساسی بنظر خودشان جمع کرده بودند بنظر بنده اگر بنا توجه باین اوضاع و احوالی بود که ما مواجه بودیم شاید به شوشان زحمت نمیدادند که ایضا مفصل باشد بنده برای اطلاع آقایان مدارکی

اینجا جمع کرده ام و استادی اینجا دارم خیلی مفصل که بتأسیست کاری که دارم شاید دوباره فرصت حاصل بشود که بیشتر از این صحبت میکنم اما یک مقایسه مالی بدست آوردم یک وقتی شاید لازم باشد آقایان مطلع باشند این را شاید آقایان تقاضا کنند که وزیر دارائی بیاید اینجا بگوید من یک نماینده ای از شما هستم و باید برای شما اخبار و اطلاعات جمع میکنم عرض بکنم که شش روزن شوشه تا شش بتوانید تفاوت کنید ایشان یک مقام مسئولی هستند که باید بیاینه جواب بدهند من با اعلامی بدست آوردم

البته روی فرامت است بدینست که این وضع روشن شود بعضی از دوستان محترم بنده چه در خارج و چه آقایان همکاران عزیز می رسیدند که بطور خلاصه در بیج و تم این الفاظ چه عاید این مملکت از این قرارداد خواهد شد (فناات آبادی - دزدرس) یعنی چه صورت در آمد خواهیم داشت صورتی که بنده تهیه کرده ام آن صورت مقایسه ای مفاد این است که ماینه بتوانیم در سال اول از هر تن نفت تصفیه شده بر اساس پنج ایست تصفیری که در اینجهام بودن عبارات و از این ماد با ناماده و از این شق به شق دیگر بکاهد که بعد از دریافت قیمت نفت خام است (در مورد دولتی و نیمه دولتی ما خواهد شد و ما رابیک نتیجه روشن برسانه که بدانیم چه میلی از این راه عاید مملکت ما میشود آقایان که از راه عیب جوئی میخواهند انجام وظیفه کرده باشند بنظر من متعلقان با اوضاع و احوال فعلی مملکت ساز کار معراج ۱۴ شلینگ است جمع عایدات ایران و کنسرسیوم ۸۶ شلینگ است عایدات ایران بابت هر تن نفت خام استخراجی ۴۲ شلینگ میشود عایدی غیر مستقیم مصرف داخلی هزینه تولید و تصفیه هر تن ۳۷۵ شلینگ است برای نفت مصرف داخلی چهار برابر اینکه به قیمت داخل شده تحول خواهد شد در مصرف داخلی قسستی که طبق قرارداد ۱۹۳۴ و با الحاق با مینر و رفتند ۱۴۴۰ شلینگ بوده است یعنی آنچه مصرف داخلی ایران است که بدون بردن سود ما میدهند ما باید ما خواهد شد یعنی نقش بدست گرفته امی نفت میرسد در هر تن ۳۷۰ شلینگ است در صورتیکه طبق قرارداد ۱۹۳۴ و با الحاقی ۱۴۴۰ شلینگ بوده است هر تن دولت و شرکت ملی طبق این قرارداد هر تن ۱۱۷ شلینگ است یعنی ۵ لیره و ۱۷ شلینگ بر آورد تقریبی کل عایدات دولت در سال ۱۹۵۵ باحد اقل ۱۰۵ میلیون تن استخراج نفت خام با عایدی از هر تن تقریباً ۴۰۰ شلینگ کل عایدی نفت خام متجاوز از ۴۲ میلیون و دویست و هزار لیره خواهد بود و از این می شود سهم ایران از عایدی تصفیه هر تن میلیون تن نفت از قرار ۲۵۰ شلینگ در هر تن سهم کلی ۷۰۰ هزار لیره که با عایدی گوگرد و سایر عواید جمعا از لحاظ نفت خام و تصفیه شده و سایر مشتقات آن ۲۲ میلیون لیره میشود با ضافه عایدی غیر مستقیم

موضوع مهم دیگر مصرف این عایدات برای نجات کشور و مردم از خطری کاری که سر متشاهام بدبختیهاست میباشد یعنی باید با یابی پول اصلاح امور کشاورزی بهره برداری از معادن و صنایع هت گشاد و توسعه یک الام درونی ملت ایران هر چه زود تر قدم برداشت.

و بیب جوانی ممرض یا جاهل معالاج دادیم امبروارم این سعادت حاصل دور ۱۸ قانون گذاری شود که از حقیقته محرف نشد و مصمت واقعی مردم را بتواند بر بخرد خواهی و ریاکاری ترجیح دهد.

بیلیون و نیم لیره که از فروش نفت داخلی نصیب خزانه دولت میشود عایدی دولت در سال ۱۹۵۶ با توضیحاتی که خدمت آقایان دادم چون استخراج نفت در آن سال به ۲۴ میلیون تن میرسد عایدات کل نفت خام هم حساب ۵ میلیون لیره و مابقی بابت تصفیه ما در حدود یک میلیون و دویست و پنجاه هزار لیره است جمع کل عایدی در حدود ۲۲ میلیون لیره است عایدی غیر مستقیم فروش مصرف داخلی هم در سال ۵ میلیون و نیم لیره با آن اضافه میشود که میشود جمعا ۵۷ میلیون و نیم لیره استخراج نفت خام در سال سوم این قرارداد میرسد بی سی میلیون تن کل عایدی بابت نفت خام میشود ۶۴ میلیون و پانصد هزار لیره و عایدی تصفیه میشود یک میلیون و ششصد هزار لیره و جمع کل عایدی با مصرف داخلی با سایر عواید تقریباً ۷۷ میلیون لیره میشود با ضافه عایدی غیر مستقیم شش میلیون لیره که بآن اضافه میشود ۷۳ میلیون لیره میشود البته این اطلاعاتی که بنده بدست آوردم و خواستم با استحضار نماینده کان محترم برسانم برای ایست تصفیری که در اینجهام بودن عبارات و از این ماد با ناماده و از این شق به شق دیگر بکاهد که بعد از دریافت قیمت نفت خام است (در مورد دولتی و نیمه دولتی ما خواهد شد و ما رابیک نتیجه روشن برسانه که بدانیم چه میلی از این راه عاید مملکت ما میشود آقایان که از راه عیب جوئی میخواهند انجام وظیفه کرده باشند بنظر من متعلقان با اوضاع و احوال فعلی مملکت ساز کار معراج ۱۴ شلینگ است جمع عایدات ایران و کنسرسیوم ۸۶ شلینگ است عایدات ایران بابت هر تن نفت خام استخراجی ۴۲ شلینگ میشود عایدی غیر مستقیم مصرف داخلی هزینه تولید و تصفیه هر تن ۳۷۵ شلینگ است برای نفت مصرف داخلی چهار برابر اینکه به قیمت داخل شده تحول خواهد شد در مصرف داخلی قسستی که طبق قرارداد ۱۹۳۴ و با الحاق با مینر و رفتند ۱۴۴۰ شلینگ بوده است یعنی آنچه مصرف داخلی ایران است که بدون بردن سود ما میدهند ما باید ما خواهد شد یعنی نقش بدست گرفته امی نفت میرسد در هر تن ۳۷۰ شلینگ است در صورتیکه طبق قرارداد ۱۹۳۴ و با الحاقی ۱۴۴۰ شلینگ بوده است هر تن دولت و شرکت ملی طبق این قرارداد هر تن ۱۱۷ شلینگ است یعنی ۵ لیره و ۱۷ شلینگ بر آورد تقریبی کل عایدات دولت در سال ۱۹۵۵ باحد اقل ۱۰۵ میلیون تن استخراج نفت خام با عایدی از هر تن تقریباً ۴۰۰ شلینگ کل عایدی نفت خام متجاوز از ۴۲ میلیون و دویست و هزار لیره خواهد بود و از این می شود سهم ایران از عایدی تصفیه هر تن میلیون تن نفت از قرار ۲۵۰ شلینگ در هر تن سهم کلی ۷۰۰ هزار لیره که با عایدی گوگرد و سایر عواید جمعا از لحاظ نفت خام و تصفیه شده و سایر مشتقات آن ۲۲ میلیون لیره میشود با ضافه عایدی غیر مستقیم

بیلیون و نیم لیره که از فروش نفت داخلی نصیب خزانه دولت میشود عایدی دولت در سال ۱۹۵۶ با توضیحاتی که خدمت آقایان دادم چون استخراج نفت در آن سال به ۲۴ میلیون تن میرسد عایدات کل نفت خام هم حساب ۵ میلیون لیره و مابقی بابت تصفیه ما در حدود یک میلیون و دویست و پنجاه هزار لیره است جمع کل عایدی در حدود ۲۲ میلیون لیره است عایدی غیر مستقیم فروش مصرف داخلی هم در سال ۵ میلیون و نیم لیره با آن اضافه میشود که میشود جمعا ۵۷ میلیون و نیم لیره استخراج نفت خام در سال سوم این قرارداد میرسد بی سی میلیون تن کل عایدی بابت نفت خام میشود ۶۴ میلیون و پانصد هزار لیره و عایدی تصفیه میشود یک میلیون و ششصد هزار لیره و جمع کل عایدی با مصرف داخلی با سایر عواید تقریباً ۷۷ میلیون لیره میشود با ضافه عایدی غیر مستقیم شش میلیون لیره که بآن اضافه میشود ۷۳ میلیون لیره میشود البته این اطلاعاتی که بنده بدست آوردم و خواستم با استحضار نماینده کان محترم برسانم برای ایست تصفیری که در اینجهام بودن عبارات و از این ماد با ناماده و از این شق به شق دیگر بکاهد که بعد از دریافت قیمت نفت خام است (در مورد دولتی و نیمه دولتی ما خواهد شد و ما رابیک نتیجه روشن برسانه که بدانیم چه میلی از این راه عاید مملکت ما میشود آقایان که از راه عیب جوئی میخواهند انجام وظیفه کرده باشند بنظر من متعلقان با اوضاع و احوال فعلی مملکت ساز کار معراج ۱۴ شلینگ است جمع عایدات ایران و کنسرسیوم ۸۶ شلینگ است عایدات ایران بابت هر تن نفت خام استخراجی ۴۲ شلینگ میشود عایدی غیر مستقیم مصرف داخلی هزینه تولید و تصفیه هر تن ۳۷۵ شلینگ است برای نفت مصرف داخلی چهار برابر اینکه به قیمت داخل شده تحول خواهد شد در مصرف داخلی قسستی که طبق قرارداد ۱۹۳۴ و با الحاق با مینر و رفتند ۱۴۴۰ شلینگ بوده است یعنی آنچه مصرف داخلی ایران است که بدون بردن سود ما میدهند ما باید ما خواهد شد یعنی نقش بدست گرفته امی نفت میرسد در هر تن ۳۷۰ شلینگ است در صورتیکه طبق قرارداد ۱۹۳۴ و با الحاقی ۱۴۴۰ شلینگ بوده است هر تن دولت و شرکت ملی طبق این قرارداد هر تن ۱۱۷ شلینگ است یعنی ۵ لیره و ۱۷ شلینگ بر آورد تقریبی کل عایدات دولت در سال ۱۹۵۵ باحد اقل ۱۰۵ میلیون تن استخراج نفت خام با عایدی از هر تن تقریباً ۴۰۰ شلینگ کل عایدی نفت خام متجاوز از ۴۲ میلیون و دویست و هزار لیره خواهد بود و از این می شود سهم ایران از عایدی تصفیه هر تن میلیون تن نفت از قرار ۲۵۰ شلینگ در هر تن سهم کلی ۷۰۰ هزار لیره که با عایدی گوگرد و سایر عواید جمعا از لحاظ نفت خام و تصفیه شده و سایر مشتقات آن ۲۲ میلیون لیره میشود با ضافه عایدی غیر مستقیم

بیلیون و نیم لیره که از فروش نفت داخلی نصیب خزانه دولت میشود عایدی دولت در سال ۱۹۵۶ با توضیحاتی که خدمت آقایان دادم چون استخراج نفت در آن سال به ۲۴ میلیون تن میرسد عایدات کل نفت خام هم حساب ۵ میلیون لیره و مابقی بابت تصفیه ما در حدود یک میلیون و دویست و پنجاه هزار لیره است جمع کل عایدی در حدود ۲۲ میلیون لیره است عایدی غیر مستقیم فروش مصرف داخلی هم در سال ۵ میلیون و نیم لیره با آن اضافه میشود که میشود جمعا ۵۷ میلیون و نیم لیره استخراج نفت خام در سال سوم این قرارداد میرسد بی سی میلیون تن کل عایدی بابت نفت خام میشود ۶۴ میلیون و پانصد هزار لیره و عایدی تصفیه میشود یک میلیون و ششصد هزار لیره و جمع کل عایدی با مصرف داخلی با سایر عواید تقریباً ۷۷ میلیون لیره میشود با ضافه عایدی غیر مستقیم شش میلیون لیره که بآن اضافه میشود ۷۳ میلیون لیره میشود البته این اطلاعاتی که بنده بدست آوردم و خواستم با استحضار نماینده کان محترم برسانم برای ایست تصفیری که در اینجهام بودن عبارات و از این ماد با ناماده و از این شق به شق دیگر بکاهد که بعد از دریافت قیمت نفت خام است (در مورد دولتی و نیمه دولتی ما خواهد شد و ما رابیک نتیجه روشن برسانه که بدانیم چه میلی از این راه عاید مملکت ما میشود آقایان که از راه عیب جوئی میخواهند انجام وظیفه کرده باشند بنظر من متعلقان با اوضاع و احوال فعلی مملکت ساز کار معراج ۱۴ شلینگ است جمع عایدات ایران و کنسرسیوم ۸۶ شلینگ است عایدات ایران بابت هر تن نفت خام استخراجی ۴۲ شلینگ میشود عایدی غیر مستقیم مصرف داخلی هزینه تولید و تصفیه هر تن ۳۷۵ شلینگ است برای نفت مصرف داخلی چهار برابر اینکه به قیمت داخل شده تحول خواهد شد در مصرف داخلی قسستی که طبق قرارداد ۱۹۳۴ و با الحاق با مینر و رفتند ۱۴۴۰ شلینگ بوده است یعنی آنچه مصرف داخلی ایران است که بدون بردن سود ما میدهند ما باید ما خواهد شد یعنی نقش بدست گرفته امی نفت میرسد در هر تن ۳۷۰ شلینگ است در صورتیکه طبق قرارداد ۱۹۳۴ و با الحاقی ۱۴۴۰ شلینگ بوده است هر تن دولت و شرکت ملی طبق این قرارداد هر تن ۱۱۷ شلینگ است یعنی ۵ لیره و ۱۷ شلینگ بر آورد تقریبی کل عایدات دولت در سال ۱۹۵۵ باحد اقل ۱۰۵ میلیون تن استخراج نفت خام با عایدی از هر تن تقریباً ۴۰۰ شلینگ کل عایدی نفت خام متجاوز از ۴۲ میلیون و دویست و هزار لیره خواهد بود و از این می شود سهم ایران از عایدی تصفیه هر تن میلیون تن نفت از قرار ۲۵۰ شلینگ در هر تن سهم کلی ۷۰۰ هزار لیره که با عایدی گوگرد و سایر عواید جمعا از لحاظ نفت خام و تصفیه شده و سایر مشتقات آن ۲۲ میلیون لیره میشود با ضافه عایدی غیر مستقیم

هست در ماده دومش پیش بینی کرده است پرداخت خسارت را و ایشان هم حاضر بوده اند و در آنجلسه با اتفاق رای داده شده یعنی تمام نمایندگان حاضر مجلس بلند شده تصویب کردند بنابراین انصاف اجازه نمی دهد که مابک علی که خودمان کرده ایم مراد هم از آن برک و بار چشمه ایم و بالیده ایم امروز دوباره آنرا بینه ازیم دور و گردیم که اعتقاد نداریم یک قاضی در سر جای خودش مسلم است ما میخواهیم با نغواهم آنهاست و خوشبخت ملتی که بر آن خاین واقف باشد و توچه داشته باشد هیچ کس نمیتواند بگوید که ملی کردن نفت حق ملت ایران نیست این برجسته ترین حق است که هر ملتی دارد (صحیح است) اما اگر یک ملتی از یک حق مشروعی استفاده کرده مستلزم این نیست که برای خسارت ناشی از آن عملش حرف بوج بزند این شان یک ملتی نیست که چهار هزار سال تاریخ را پشت سرش گذاشته من امروز میگویم بنده مدافع حقوق کسی نیستم مدافع حق هستم و مدافع صحت بکنند و بکنند ما با این که میزنند و با این ظلم است که بگویند در مل امر و زمان در معبط آزاد نسبتیم البته هر سر هر چه را تشخیص بدهد به صلحت مملکت متبوانه بیاید بگوید و رای نهانی هم بسته به تشخیص مجلس است (صحیح است)

هست در ماده دومش پیش بینی کرده است پرداخت خسارت را و ایشان هم حاضر بوده اند و در آنجلسه با اتفاق رای داده شده یعنی تمام نمایندگان حاضر مجلس بلند شده تصویب کردند بنابراین انصاف اجازه نمی دهد که مابک علی که خودمان کرده ایم مراد هم از آن برک و بار چشمه ایم و بالیده ایم امروز دوباره آنرا بینه ازیم دور و گردیم که اعتقاد نداریم یک قاضی در سر جای خودش مسلم است ما میخواهیم با نغواهم آنهاست و خوشبخت ملتی که بر آن خاین واقف باشد و توچه داشته باشد هیچ کس نمیتواند بگوید که ملی کردن نفت حق ملت ایران نیست این برجسته ترین حق است که هر ملتی دارد (صحیح است) اما اگر یک ملتی از یک حق مشروعی استفاده کرده مستلزم این نیست که برای خسارت ناشی از آن عملش حرف بوج بزند این شان یک ملتی نیست که چهار هزار سال تاریخ را پشت سرش گذاشته من امروز میگویم بنده مدافع حقوق کسی نیستم مدافع حق هستم و مدافع صحت بکنند و بکنند ما با این که میزنند و با این ظلم است که بگویند در مل امر و زمان در معبط آزاد نسبتیم البته هر سر هر چه را تشخیص بدهد به صلحت مملکت متبوانه بیاید بگوید و رای نهانی هم بسته به تشخیص مجلس است (صحیح است)

هست در ماده دومش پیش بینی کرده است پرداخت خسارت را و ایشان هم حاضر بوده اند و در آنجلسه با اتفاق رای داده شده یعنی تمام نمایندگان حاضر مجلس بلند شده تصویب کردند بنابراین انصاف اجازه نمی دهد که مابک علی که خودمان کرده ایم مراد هم از آن برک و بار چشمه ایم و بالیده ایم امروز دوباره آنرا بینه ازیم دور و گردیم که اعتقاد نداریم یک قاضی در سر جای خودش مسلم است ما میخواهیم با نغواهم آنهاست و خوشبخت ملتی که بر آن خاین واقف باشد و توچه داشته باشد هیچ کس نمیتواند بگوید که ملی کردن نفت حق ملت ایران نیست این برجسته ترین حق است که هر ملتی دارد (صحیح است) اما اگر یک ملتی از یک حق مشروعی استفاده کرده مستلزم این نیست که برای خسارت ناشی از آن عملش حرف بوج بزند این شان یک ملتی نیست که چهار هزار سال تاریخ را پشت سرش گذاشته من امروز میگویم بنده مدافع حقوق کسی نیستم مدافع حق هستم و مدافع صحت بکنند و بکنند ما با این که میزنند و با این ظلم است که بگویند در مل امر و زمان در معبط آزاد نسبتیم البته هر سر هر چه را تشخیص بدهد به صلحت مملکت متبوانه بیاید بگوید و رای نهانی هم بسته به تشخیص مجلس است (صحیح است)

تیکته (صحیح است) مادی گوییم که زمین قرار گرفته ایم سکه این تصفیات خودمانخواه ما را در آمیزش بکنیم چنان خواهد بود با عواید در زمین و شقی هیچ ما بایستی تشخیص صلحت میکنم و لیره کشتی که امروز زمام او بدست ما میزنه شده است او را یک ساحل نجانی بکنیم این ساحل و تشخیص او امروز بد دست آقایان نمایندگان است و بدون تردید همانطوریکه به افتخار درخشش اجازه داده میشود همه قوانین که بجای شش ساعت شصت ساعت دیگر هم صحبت میکنند این نمونه آزادی عمل است امروز جناب آقای رئیس برای اینکه از فرمایشات جناب آقای حائری زاده استفاده بکنیم بنام نقل قول از دستور با اینکه همه کلمته دستور، دستور صلحت کردیم که تشخیص داده و مام اصوات کردیم که ایشان صحبت بکنند و بکنند ما با این که وقت داده و اگر دوساعت هم میخواهند همه آقایان رای میدارند که حرف بزنند بنا بر این ظلم است که بگویند در مل امر و زمان در معبط آزاد نسبتیم البته هر سر هر چه را تشخیص بدهد به صلحت مملکت متبوانه بیاید بگوید و رای نهانی هم بسته به تشخیص مجلس است (صحیح است)

تیکته (صحیح است) مادی گوییم که زمین قرار گرفته ایم سکه این تصفیات خودمانخواه ما را در آمیزش بکنیم چنان خواهد بود با عواید در زمین و شقی هیچ ما بایستی تشخیص صلحت میکنم و لیره کشتی که امروز زمام او بدست ما میزنه شده است او را یک ساحل نجانی بکنیم این ساحل و تشخیص او امروز بد دست آقایان نمایندگان است و بدون تردید همانطوریکه به افتخار درخشش اجازه داده میشود همه قوانین که بجای شش ساعت شصت ساعت دیگر هم صحبت میکنند این نمونه آزادی عمل است امروز جناب آقای رئیس برای اینکه از فرمایشات جناب آقای حائری زاده استفاده بکنیم بنام نقل قول از دستور با اینکه همه کلمته دستور، دستور صلحت کردیم که تشخیص داده و مام اصوات کردیم که ایشان صحبت بکنند و بکنند ما با این که وقت داده و اگر دوساعت هم میخواهند همه آقایان رای میدارند که حرف بزنند بنا بر این ظلم است که بگویند در مل امر و زمان در معبط آزاد نسبتیم البته هر سر هر چه را تشخیص بدهد به صلحت مملکت متبوانه بیاید بگوید و رای نهانی هم بسته به تشخیص مجلس است (صحیح است)

تیکته (صحیح است) مادی گوییم که زمین قرار گرفته ایم سکه این تصفیات خودمانخواه ما را در آمیزش بکنیم چنان خواهد بود با عواید در زمین و شقی هیچ ما بایستی تشخیص صلحت میکنم و لیره کشتی که امروز زمام او بدست ما میزنه شده است او را یک ساحل نجانی بکنیم این ساحل و تشخیص او امروز بد دست آقایان نمایندگان است و بدون تردید همانطوریکه به افتخار درخشش اجازه داده میشود همه قوانین که بجای شش ساعت شصت ساعت دیگر هم صحبت میکنند این نمونه آزادی عمل است امروز جناب آقای رئیس برای اینکه از فرمایشات جناب آقای حائری زاده استفاده بکنیم بنام نقل قول از دستور با اینکه همه کلمته دستور، دستور صلحت کردیم که تشخیص داده و مام اصوات کردیم که ایشان صحبت بکنند و بکنند ما با این که وقت داده و اگر دوساعت هم میخواهند همه آقایان رای میدارند که حرف بزنند بنا بر این ظلم است که بگویند در مل امر و زمان در معبط آزاد نسبتیم البته هر سر هر چه را تشخیص بدهد به صلحت مملکت متبوانه بیاید بگوید و رای نهانی هم بسته به تشخیص مجلس است (صحیح است)

۴) وصول پیشنهاد جلسات استواری - تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

رئیس - پیشنهادی برای تشکیل جلسات رسیده که قرائت میشود (بشرح زیر خوانده شد) مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی - نظر با همیت لایحه تقدیمی دولت نسبت بر قرارداد نفت و نظریه مصالح عالی کشور پیشنهاد میکنم جلسات مجلس شورای ملی صبح و عصر تشکیل و تکلیف لایحه نامبرده زودتر معلوم خوده ابو الفتح دولتمامی رئیس - آقای دولتمامی دولتمامی - کرچه فرمایش من تحصیل حاصل است برای اینکه از نقطه نظر اهمیت لایحه تقدیمی دولت ریاست جلسات استواری کرده ولی مقام پیشنهاد این پیشنهاد را معتبراً بر عرضتان برسانم همه آقایان محترم بفرمایند از مضرات و مشکلات مالی و مادی و سیاسی تعطیل شدن منابع نفت با بفریبی اطلاع دارند و دیگر حاجت نیست بنده توضیح در واضحات بر عرض آقایان بکنم وضع امروز دنیا خوشبختانه آقای وزیر دارائی قرائت کردند و تعطیلات و تجاوزاتی که بیست سال این کشور شده بود باید خدا را شکر کنیم که هنوز توانسته ایم روی پای خودمان بایستیم و الا با آن تعطیلاتیکه شد شاید بنظر آقایانیکه مقصود

اصطلاح همین بود که با اصلاح استقلال مملکت را ندای نفت گفته تا حالا انجام نشده بود و با این تجربه ای که غالباً همه آقایان دارند همیشه در موقع انجام عمل مفیدی برای مملکت یک ماندنی پیدا شده اند و یک توطئه‌هایی کرده اند چنانچه ملاحظه فرمودید. بجزدی که احساس شد کار نفت دارد خانه پیدا میکند باز روزنامه ها و شب نامه ها بیانه‌ها انتشار به ها گفتمی و نکفتنی زیاد شد حتی حزب ایران گفت اقتصاد بدون نفت هزار همت و ناسزا گفت روز دیگرش گفت آن مال من نبود این است مقصود و منظور یک عده از خائنین که بعد از آن کوس رسوا ایشان زده شد و امیدواریم روزی به دست انتقام و مجازات سپرده شوند شاید جلوی گیری از این صل بود بنده نمیخواهم که نف بدهم که چه پیش آمده‌ای در این قبیل موارد کرد همه آقایان به خاطر دارند که چه شد که بنده از

گفتم همه تاحدی امساک میکنم که چه پیش آمده‌ای شد برای این قبیل کار ها اینک حساب میکنم که اگر این لایحه تقدیمی دولت بصورت عادی بمجلس بیاید و آقایان هم هر کدام بخواهیم یک مدتی صحبت کنیم شاید بضرر کشور تمام شود شکر میکنم خدا را که امروز من میتوانم اینجا بگویم بجای اینکه آن روز میگفتمند روزی سیصد هزار لیره ضرر میخورد امروز بنده با حساب عرض میکنم که روزی چهل میلیون ریال ضرر وارد میشود زیرا اگر بخواهیم منابع نفت را حد اقل چهل میلیون لیره بگیریم روزی چهل میلیون ریال ضرر باین مملکت میخورد پس بنده پیشنهاد کردم که جلسات مجلس صبح و عصر باشد تا انقلاب برای آقایان اقلیت هم میدان بیشتری باشد تا هر قدری که میل دارند صحبت کنند (فات آبادی - خدا انشاء الله بشاعر عنایت بکنند) بملاوه نکته ای را که

میخواهم عرض کنم این است دولتی که فعلاً روی کار است مورد اعتماد کامل مجلس شورای ملی است (صحیح است) آقایان نمایندگان محترم باید رأی اعتمادی که دادند احترام رأی را خودشان قائل باشند اگر بجزدی مباشری داشته باشد طرف اعتماد او باشد این قدر اصرار ندارد که بصورت حسابش و عملش اینقدر رقت بکشد فعلاً تا یک دولتی طرف اعتماد مجلس است نسبت بکارهای او باید با نظرا اعتماد نگاه کرد دهها نظریه که عرض کردم تقاضا دارم جلسات متوالی باشد که اینکار زودتر خانه پیدا بکنند دیگر مرضی نداشتم.

رئیس - فرمودند که جلسات متوالی من تشکیل دادم اینطور نبود بکشنه این لایحه بمجلس آمد که روز عادی مجلس بود دوشنبه هم که مثل همیشه تعطیل داشتیم سه شنبه هم که با زور عادی مجلس بود امروز

را هم آقایان موافقت کرده بودند برای سؤالات و مباحثه داشتیم منتهی چون این موضوع در دستور بود این را مقدم بر سؤالات فرار دادیم بنده منتقمم که لازم نیست جلسات متوالی بشود و به تراست همینطور عادی و با کمال متانت و بطور طبیعی مورد بحث قرار بدهیم (صحیح است) لذا خواهش میکنم از ایشان پیشنهادشان را پس بگیرند

دولت‌شاهی - پس میکنم

رئیس - جلسه را ختم میکنم جلسه آینده فردا خواهد بود ساعت هشت و نیم صبح و خواهش میکنم آقایان سر وقت تشریف بیاورند (احسن) دستور هم بقیه مذاکره در این گزارش

(مجلس بنجاه دقیقه بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی -
رضاحکمت